

**EESTI AKREDITEERIMISKESKUS
ESTONIAN ACCREDITATION CENTRE**

**MÕÕTEFIRMA ERIALASE PÄDEVUSE
HINDAMISE JUHEND**

*Assessment of competence of organisations performing
measurements*

EAK J23 - 2014

Tallinn 2014

Autorlus ja põhimõtted

Käesolev juhend on koostatud EAK töögrupi poolt koosseisus Edi Kulderknup, Heiki Kamarik, Paavo Ruzitš ja Raivo Rajamäe.

Juhendis on arvestatud majandus- ja kommunikatsiooniministri 05.10.2006 määruse nr 85 nõudeid.

Käesoleva juhendi järgimine on kohustuslik EAK personalile ja mõõtefirmade erialase pädevuse hindamisel osalevatele assessoritele/eksperidele.

Juhendi teksti ei ole lubatud müügi eesmärgil paljundada.

Ametlik keel

Juhendit võib vajadusel tõlkida teistesse keeltesse. Eestikeelne versioon on ja jääb algupäraseks ning tõlgendamise erimeelsuse korral kehtib eestikeelne tekst.

Täiendav teave

Täiendave teabe saamiseks käesoleva juhendi kohta palume pöörduda EAK-sse, Mäealuse 2/1, Tallinn.

Kinnitus

Käesoleva dokumendi on kinnitanud:

Viktor Krutob
EAK juhataja
07.11.2014

MÕÕTEFIRMA ERIALASE PÄDEVUSE HINDAMISE JUHEND

SISUKORD

Peatükk	Lehekülg
1 Sissejuhatus	5
2 Taotlemine ja hindamisgrupi moodustamine	5
3 Eelhindamine	6
4 Pädevusulatus	6
5 Hindamisprotseduur	7
6 Mittevastavuste dokumenteerimine	8
7 Lõppnõupidamine	8
8 Toimingud hindamise järel	9
9 Tõendamisotsus	10
10 Järelevalve	10

Lisad:

1. Mõõtja pädevuse hindamise/tõendamise avalduse vorm
2. Küsimustik pädevustõenduse taotlejale
3. Hindamise detailaruanne
4. Aruanne jälgitud mõõtmise/katse kohta
5. Assessori aruande vorm
6. Hindamise kokkuvõtlik aruanne
7. Mõõtja pädevustõenduse otsuse vorm
8. Mõõtja pädevustõenduse tunnistuse ja lisa vorm

1 SISSEJUHATUS

Käesolev juhend esitab korra juriidilisest isikust mõõtja (*edaspidi mõõtefirma*) erialase pädevuse hindamise ja tõendamise läbiviimiseks MKM 05.10.2006.a määruse nr 85 alusel. Juhend kirjeldab hindamis- ja tõendamisprotseduuri ning kõigi asjakohaste toimingute käiku alates Eesti Akrediteerimiskeskuse (*edaspidi EAK*) poolt avalduse saamisest kuni hindamise ja tõendamise lõpuni.

Kõiki pädevuse hindamist ja tõendamist taotlevaid mõõtefirmasid hinnatakse ja tõendatakse vastavusele MKM 05.10.2006.a määruse nr 85 nõuetele ning lisaks nõuetele, mis tulenevad asjaomase mõõtmise nõude esitanud EV õigusaktist.

EAK hindab ja tõendab taotleja kompetentsust viia läbi määratletud mõõtmisi või katseid. Seejuures on keskne osa mõõtefirma poolt esitatud dokumentide eelneval ja firma mõõtetevgevuse kohapealsel hindamisel.

Pädevustõendus kehtib 2 aastat, mille jooksul EAK tõendatud pädevusega mõõtefirmas järelevalvehindamisi läbi ei vii, v.a juhul kui mistahes asjaoludel EAK käsutusse laekuvatest andmetest ilmneb, et mõõtefirma ei vasta enam MKM 05.10.2006.a määruse nr 85 nõuetele.

2 TAOTLEMINE JA HINDAMISGRUPI MOODUSTAMINE

2.1 Iga taotleja täidab ja esitab EAK-le veebilehel ([www.eak.ee/Avaldus/Erialaselt pädevad](http://www.eak.ee/Avaldus/Erialaselt_padevad)) avaldatud vormikohase avalduse (*vorm AACo, vt lisa 1*) koos küsimustikuga (*vorm AAQ, vt lisa 2*), milles on toodud põhiinformatsioon mõõtefirma tegevuse, sh tegevuskohtade, seadmete, ruumide ja personali osas ning täpsed andmed mõõteulatuse kohta, lisaks kokkuvõtliku ülevaate võrdluskatsetes saavutatud tulemuste kohta (olemasolul), juhtkonna poolt kinnitatud kvaliteedikäsiraamatu eksemplari või seda asendava dokumendi ja viimase juhtkonnapoolse ülevaatusprotokolli. Ülevaatusprotokoll peab mh sisaldama taotleja juhtkonna otsust, et mõõtefirma vastab MKM 05.10.2006.a määruse nr 85 (*edaspidi määrus nr 85*) nõuetele. Avaldusest peab ka selguma, milline kehtiv õigusakt sätestab asjaomas(t)e mõõtmis(t)e/katse(te) läbiviimise.

2.2 EAK assistent registreerib taotlusavalduse vormil AAD-01 (*vt EAK J12*) ja edastab avalduse koos täidetud küsimustiku ning lisatud dokumentidega juhatuse liikmele, kes suunab nimetatud dokumendid taotluse menetlemiseks vastava talituse juhatajale.

2.3 Avalduse ja lisatud materjalide alusel hindab talituse juhataja nii taotleja valmisolekut kui EAK ressursse (kompetentsed töötajad, ajakulu, finantsid jne) asjakohase hindamise läbiviimiseks ja positiivse otsuse korral määrab hindamise korraldamiseks peaassessori, dokumenteerides selle vormil AD 01 (*vt EAK J12*). Negatiivse otsuse korral koostab talituse juhataja, kooskõlastatult juhatuse liikmega, taotlejale saadetava vastuse avalduse tagasilükkamiseks või hindamise spetsiifilistes tingimustes kokkuleppimiseks. Kohe pärast taotluse menetlusse võtmist korraldab talituse juhataja koos raamatupidajaga taotlejale taotlustasu arve esitamise vastavalt kehtivale EAK hinnakirjale, mis tuleb tasuda enne kohapealse hindamise alustamist.

2.4 Peaassessoriks on EAK töötaja või töövõtukorras kaasatud EAK-väline, määruse nr 85 nõudeid tundev, vastava valdkonna assessor/ekspert. Peaassessor teeb taotleja poolt esitatud dokumentatsiooni eelhindamise ja vajadusel mõõtefirma eelkülastuse teel kindlaks firma tegeliku valmisoleku hindamiseks. Seejärel moodustab peaassessor hindamisgrupi, kaasates sellesse (vajadusel) hinnatava eriala assessoreid/eksperthe ja dokumenteerib selle vormil AD 01. Piiratud mõõteulatuse korral võib hindamisgrupp koosneda ka ainult peaassessorist, kes tunneb põhjalikult hinnatavaid mõõte-/katsemeetodeid ja -metoodikaid ning kasutatavatele mõõtevahenditele ja teostatavatele mõõtmistele esitatavaid nõudeid. Hindamisgrupi koosseis kinnitatakse juhatuse liikme poolt vormil AD 01.

2.5 Assessorite/ekspertide valikul tuleb silmas pidada, et kogu hindamise läbiviimiseks vajalik pädevus oleks hindamisgrupi liikmete poolt hõlmatud. Iga assessori/eksperti

puhul peab olema tagatud erapooletus ja isiklike huvide puudumine hinnatava mõõtefirma suhtes. Ekspert peab olema läbinud EAK asjakohase väljaõppe.

2.6 Assessorite/ekspertide kandidatuurid tehakse mõõtefirmale teatavaks reeglina nädal enne hindamise algust. Mõõtefirmal on õigus mõjuvatel põhjustel (erapoolikus, konkureeriv tegevus, vastandlikud finantsuvid jne) tagasi lükata assessori/eksperdi kandidatuur. Sellisel juhul peab EAK välja pakkuma asenduskandidaadi. Juhul kui tagasilükkamise põhjendused on alusetud, kasutab EAK esialgselt valitud assessorit/eksperdi.

2.7 Mõõtefirma teavitamise ja assessorite/ekspertide heakskiitmise taotleja poolt vormistab peaassessor kirjalikult taasesitataval kujul.

2.8 Hindamisgrupi koosseisu kuuluva EAK-välise personali kaasamine toimub EAK juhatuse poolt asjakohase töövõtulepingu vormistamisega.

2.9 Nädal (reeglina) enne hindamiskülastust saadab peaassessor (soovitavalt elektroonselt) mõõtefirmale teenuste maksumuse kalkulatsiooni, mis hõlmab taotlustasu, hinnangulist aastatasu ja hindamistasu ning mõõtja pädevuse hindamise/tõendamise lepingu ja taotleb nende aktsepteerimist mõõtefirma poolt. Peaassessor registreerib lepingu asjakohases registris EAK intranetis.

2.10 Edasiselt on peaassessori ülesandeks hindamisgrupi töö juhtimine, mis hõlmab assessorite/ekspertide varustamise protseduure sätestavate juhendite ja hindamisel kasutatavate aruandevormidega, assessorite/ekspertide vahelise tööjaotuse kehtestamise ja hindamisgrupi nõustamise hindamise käigus kerkivate küsimuste käsitlemisel.

3 EELHINDAMINE

3.1 Peaassessor teostab esitatud dokumentatsiooni ja (olemasolul) varasemate hindamismaterjalide alusel eelhindamise. Eelhindamise eesmärk on mõõtefirma hindamiseks valmisoleku kindlaksmääramine. Eelhindamise ajal selgitatakse välja mõõtefirma juhtimissüsteemi ja tegevusprotseduuride vastavus määruse nr 85 nõuetele. Oluliste mittevastavuste tuvastamisel viiakse läbi eelkülastus, mis kestab tavaliselt ühe päeva. Eelhindamise käigus tuvastatud mittevastavused dokumenteeritakse assessori aruande vormil (*vorm ARO1ep, vt lisa 5*).

3.2 Mittevastavuste esinemisel peab mõõtefirma enne kohapealse hindamise algust läbi viima asjakohased parandustegevused ja esitama EAK-le tõendusdokumendid kavandatud meetmete rakendamise kohta.

4 PÄDEVUSULATUS

4.1 EAK ülesandeks on võimalikult täpselt määratleda hinnatav/tõendatav pädevusulatus. Selleks tuleb mõõtefirmal määratleda avalduse lisas üksikasjalikult mõõtmised/katsed, mille sooritamise pädevustõendust taotletakse. Avalduse lisas tuleb loetleda meetodid või protseduurid koos põhiparameetritega, meetodite rakendamise ulatus ja täpsusnõuded.

4.2 Hindamiseelne ulatuse kindlaksmääramine on vajalik selleks, et vältida väärarvamusi ja aidata assessoritel/ekspertidel tegutseda efektiivselt, kontsentreerudes ainult firma taotletavasse pädevusulatusse kuuluva ala hindamisele.

4.3 Hindamise käigus võib ilmneda, et mõõtefirma ei ole võimeline täitma määruse nr 85 nõudeid mõnes hinnatava ulatuse osas. Sel juhul võib hindamisgrupp teha ettepaneku määratleda vähendatud ulatus, millele pädevustõendus laieneb.

4.4 Pärast kohapealset hindamiskülastust ja mõõtetgevuse vaatlustulemuste hindamist määratletakse erialase pädevuse täpne ulatus, sh mõõtmise/katsete sooritamise asukoht, mõõte-/katsemeetodite ja -metoodikate loetelu, mõõteulatused, mõõtemääramatuse väärtused ja mõõtmiste eest vastutavate isikute nimed.

5 HINDAMISPROTSEDUUR

5.1 Pärast eelhindamist ja vajadusel mõõtefirma-poolsete parandusmeetmete (olemasolul) rakendamist, korraldatakse firma kohapealne hindamine. Hindamisplaani koostab peaassessor. Plaan hõlmab hindamisgrupi koosseisu, mõõtmiste/katsete hinnatavad ning vaadeldavad meetodikad, asukohtade ja (vajadusel) teostajate kaupa, vaatluste ulatuse ja hindamise ajakava. Plaan edastatakse mõõtefirmale koos lepingu ja hindamise kalkulatsiooniga.

5.2 Hindamisplaan kooskõlastatakse hindamisgruppi kuuluvate assessorite/ekspertidega. Peaassessori ülesandeks on tagada hindamisplaani järgimine, kusjuures ajagraafikus võib esineda väheseid muudatusi, sõltuvalt kohapeal kujunenud olukorrast.

5.3 Kohapealse hindamiskülastuse käigus jälgitakse mõõtefirma tööd, kontrollitakse dokumentatsiooni ja mõõteprotokolle, et kindlaks teha mõõtefirma pädevus läbi viia mõõtmisi/katsetusi, mille osas taotletakse pädevustõendust.

5.4 Kogu hindamiseelselt, hindamise ajal ja pärast hindamist saadud informatsiooni, sh teavet selle kohta, et teatud mõõtefirma taotleb hindamist/tõendamist või et taotlus on tagasilükatud, käsitletakse EAK ja assessorite/ekspertide poolt rangelt konfidentsiaalsena.

5.5 EAK kasutab hindamise/tõendamise ettevalmistamisel ja läbiviimisel standardseid dokumendivorme, mis peavad kajastama objektiivselt nii hindamiseks valmistumist kui hindamistegevust ja olema mõistetavad hinnatavale mõõtefirmale. Peaassessor tagab, et iga hindamisgrupi liige kasutab hindamisel asjakohaste õigusaktide, standardite, juhendite ja EAK aruandevormide kehtivaid versioone. Tagamaks iga määrusenõude käsitlemist hindamisvisiidi ajal, kasutab peaassessor ja soovitatavalt ka assessor/ekspert, asjakohast küsimustikku (*vorm AsCo, vt EAK J12*).

5.6 Hindamiskülastust alustatakse sissejuhatava nõupidamisega hindamisgrupi ja mõõtefirma esindajate vahel. Nõupidamist juhatab peaassessor ning see peab sisaldama:

- sissejuhatust ja hindamiskülastuse eesmärgi ning hindamisgrupi tutvustamist ja iga assessor/eksperdi ülesannete selgitamist;
- hindamisplaani tutvustamist ja vajadusel täpsustamist, arvestades ilmnenud asjaolusid;
- kinnitust, et mõõtefirma on iga assessoriga/eksperdiga koostööks määranud oma esindaja(d);
- kinnitust vajalike ruumide, abivahendite ja -teenuste saamise kohta;
- kinnitust, et kogu saadud infot käsitletakse range konfidentsiaalsusega;
- arutelu juhtimissüsteemi käsiraamatu või seda asendava dokumentatsiooni rakendamisel mõõtefirma personali poolt;
- arutelu mõõtmiste/katsete ulatusest, mis kajastub hindamistaotluses ning peaks sisalduma tõendamisel;
- selgitust lõppnõupidamise sisu ja selle toimumise koha ning aja kohta;
- võimalust vastata mõõtefirma esindajate küsimustele.

5.7 Järgnevalt hinnatakse põhjalikult mõõtefirma tööd, et määratleda, kas see vastab määruse nr 85 nõuetele. Iga assessorit/eksperdi saabab juhtkonna poolt määratud ja hinnataval alal vastutust omav mõõtefirma esindaja.

5.8 Hindamisgrupp uurib põhjalikult mõõtefirma tööd tema tavapärasel toimimisel. Assessorid/eksperdid peavad saama ettekujutuse mõõtefirma üldisest pädevusest määruse nr 85 nõuete suhtes, sh meetodite ja seadmete kasutamisel, mõõteseadmete hooldamisel ning nende kalibreerimise ja/või taatlemise korraldamisel. Hinnatakse personali erialast pädevust ja juhtimissüsteemi efektiivsust, tagamaks mh eksimuste vältimist mõõteandmete registreerimisel ja analüüsimisel ning mõõteprotokollide koostamisel. Assessorid/eksperdid hindavad samuti mõõtefirma võrdluskatsetes osalemise plaani asjakohasust ja selle järgimist ning tulemuste analüüsi.

5.9 Assessorid/ekspertid hindavad kõiki taotletavasse pädevusulatusse kuuluvaid mõõtemetoodikaid, sõltumata sellest, kas need on momendil kasutusel või mitte. Vaadatakse üle meetodikas ettenähtud mõõteseadmed sh nende käsitlemis- ja hooldusjuhiste olemasolu ning kasutamise ja nende kalibreerimisseisundi, sh jälgitavuse tagamine. Hinnatakse ka väljastatud mõõteprotokollides esitatud mõõtetulemuste jälgitavust mõõtefirma registreeritud algandmeteni (vertikaalne audit). Assessorid/ekspertid kontrollivad kõigi tõendamisulatusse kuuluvate mõõtemetoodikate valideeritust mittestandardsete meetodite puhul ja mõõtevõime arvutusi.

5.10 Lisaks jälgivad assessorid/ekspertid konkreetsete mõõtmiste/katsete praktilist läbiviimist mõõtefirmas (s.o mõõtmise/katse vaatlus). Kui vaatlust pole võimalik teostada hindamiskülastuse käigus, lepitakse kokku vaatluse läbiviimise osas muul ajal. Vaatlusega hõlmatakse vähemalt üks meetodika igast mõõtefirma tõendamisulatusse kuuluvast mõõte/katse-metoodikate grupist. Iga vaadeldud mõõtmise/katse kohta täidavad assessorid/ekspertid vormikohase aruande (*vorm AsWRCalep, vt lisa 4*). Kui asjakohase õigusakti kohaselt pole lubatud protokollil väljastada ilma sellekohase ametliku volitusega, tuleb vaatluse ajal koostatud mõõteprotokollil lisada märge, et tegemist on proovitööga.

6. MITTEVASTAVUSTE DOKUMENTEERIMINE

Iga tuvastatud mittevastavus tuleb üles märkida ja näidata, et see baseerub objektiivsetel alustel. Mittevastavus(t)e kohta peab assessor/ekspert täitma detailaruande vormi (*vorm ADR011ep, vt lisa 3*), mis sisaldab viite asjakohasele nõude punktile ja mis allkirjastatakse mõõtefirma esindaja poolt. Detailaruanne võib sisaldada vaid faktilisi mittevastavusi määruse nr 85 või mõõtmist kirjeldava dokumendi nõuetele.

Mittevastavused võib fikseerida eraldi detailaruandes või ühte detailaruandesse koondatuna. Mittevastavusi ei klassifitseerita raskusastmete järgi.

Detailaruandes tuleb iga mittevastavuse kohta esitada järgmine informatsioon:

- avastamiskoht, objekt ja (olemasolul) iga hõlmatud dokumendi identifitseerimine;
- avastatu lühisisu ja nõuete punkt, millele avastatu ei vasta;
- vajadusel isikute nimed, kes olid hindamisel asjaosalised;
- assessori/eksperdi ja mõõtefirma esindaja nimed ning allkirjad.

Assessori/eksperdi aruandes (*vorm AR01ep, vt lisa 5*) võib lisada murettekitavaid asjaolusid, mis võivad, nende ignoreerimisel firma poolt, edaspidi põhjustada määruse nr 85 nõuete mittejärgimise. Aruanded ei tohi sisaldada soovitusi mõõtefirmale edasiseks tegevuseks. Peaassessori ülesandeks on juhendada hindamisgruppi mittevastavuste avastamisel ja formuleerimisel.

7 LÕPPNÕUPIDAMINE

7.1 Hindamisgrupp viib enne lõppnõupidamist läbi omavahelise nõupidamise, kus tehakse kokkuvõtte detailaruannetes sisalduvast ning kujundatakse ühine arvamus mõõtmiste olukorra kohta firmas. Kui hindamine kestab kauem kui 1 päev, võib pidada hindamisgruppi lühinõupidamise iga päeva lõpul, arutamaks ilmnenuid üksikasju ning hindamisplaani muutmise vajadust. Vajadusel võib korraldada kokkusaamise mõõtefirma juhtkonnaga, kui mõni assessor/ekspert lõpetab oma töö teistest tunduvalt varem.

7.2 Kohapealne hindamine lõpeb lõppnõupidamisega, milles osalevad hindamisgrupi liikmed ja mõõtefirma esindajad. Iga hindamisgrupi liige esitab oma hindamistulemused ja mittevastavused (olemasolul). Lõppnõupidamist juhatab peaassessor, kes peab:

- selgitama mittevastavuste tähendust, rõhutades muuhulgas, et kuna hindamine ei hõlmanud mõõtefirma tegevuse kõiki aspekte, võib firma töös esineda mittevastavusi, mis ei ole hindamisgrupi poolt tuvastatud ega dokumenteeritud;
- võimaldama igal assessoril/eksperdil esitada oma tuvastatu;

- esitama oma tuvastatu hinnatud alas ja lõppkokkuvõtte ning järeldused pädevustõenduse andmise võimalikkuse osas;
- andma mõõtefirma esindajaile üle assessorite/ekspertide detailaruanded firma ettepanekute fikseerimiseks kavandatavate parandusmeetmete suhtes;
- võimaldama mõõtefirmal diskuteerida hindamise käigu ja tulemuste üle;
- tegema mõõtefirmale ettepaneku määratleda mittevastavuste kõrvaldamise tähtaeg;
- esitama hindamisgrupi ühise kokkuvõtliku aruande (*vorm ASR01ep, vt lisa 6*) hinnatu kohta; aruanne peab kokku võtma assessorite/ekspertide poolt tuvastatu, kõik aspektid, mis vajavad parandusmeetmete rakendamist ja grupi soovitus EAK juhatusel pädevustõenduse andmise kohta; soovitusel võib olla kas pädevustõenduse tingimusteta või tingimustega (s.t pärast mittevastavuste kõrvaldamist) omistamine või selle andmisest keeldumine; soovitus peab tulenema kokkuvõtliku aruande sisust;
- saada mõõtefirma esindaja(te) allkirjad aruannetele tõendamaks, et hindamisel tuvastatud asjaolud on arusaadavad;
- edastama allkirjastatud aruannete koopiad mõõtefirma esindajatele.

8 TOIMINGUD HINDAMISE JÄREL

8.1 Hindamisjärgselt koostab peaassessor esitatud materjalide alusel põhjaliku hindamisaruande, kus kajastub mõõtefirma vastavuse määr igale määruse nr 85 nõudele. Aruanne ei tohi sisaldada täiendavaid, lõppnõupidamisel tutvustatud detailaruannetes kajastamata mittevastavusi. Kui hindamisjärgselt ilmneb täiendavaid tõendusid firma mittevastavuste kohta määruse nr 85 nõuetele, tuleb peaassessoril koostada täiendav assessoriaruanne.

8.2 Põhjalik hindamisaruanne peab sisaldama vähemalt järgnevat informatsiooni:

- hindamis(t)e kuupäev(ad);
- aruande eest vastutavate isikute nimed;
- hinnatud mõõte/katse-ulatuse ja mõõtmiste sooritamise asukohad;
- asjassepuutuva personali erialane kvalifikatsioon, kogemus ja kohustused;
- mõõtefirma struktuuri, juhtimissüsteemi ja protseduuride sobivus;
- mõõtefirma siseauditite ning juhtkonnapoolsete ülevaatuste tulemused;
- mõõtefirma tulemused osaletud võrdluskatsetes ja nende tulemuste kasutamine firma poolt;
- kõik tuvastatud mittevastavused;
- hindamisgrupi seisukoht mõõtefirma vastavuse kohta määruse nr 85 nõuetele.

8.3 Saades mõõtefirmalt dokumentaalsed tõendid mittevastavuste kõrvaldamise ja nende tekkepõhjuste analüüsi ning edaspidise vältimise kohta, tutvustab peaassessor neid vajadusel hindamisgrupi liikmetele nende hinnangute saamiseks rakendatud meetmete piisavuse kohta. Seejärel teeb peaassessor vastavad märked detailaruannetes ja kokkuvõtlikus aruandes.

8.4 Kui mõõtefirma ei esita kokkulepitud tähtjaks tõendeid mittevastavuste kõrvaldamise kohta, saadab peaassessor mõõtefirmale asjakohase meeldetuletuse. Kui mõõtefirma ka seejärel ei esita vajalikke materjale, teeb peaassessor EAK juhatusel ettepaneku lõpetada hindamis-/tõendamisprotsess.

8.5 Mõõtefirma ja hindamisgrupi vahel hindamiskülastuse käigus tekkinud lahkavuste puhul tutvustab peaassessor hindamismaterjale talituse juhatajale ja EAK juhatusel, taotledes otsust lahkavuste lahendamise ja hindamis-/tõendamisprotsessi jätkamise osas.

8.6 Peale mittevastavuste kõrvaldamist mõõtefirma poolt edastab peaassessor kõik olulised hindamismaterjalid, sh põhjaliku hindamisaruande koos kokkuvõtliku aruande (*vorm ASR01ep*), assessorite aruannete (*vorm AR01ep*) ja vaatlus- ning detailaruannetega (*vormid AsWRCalep, ADR011ep*) ja pädevustunnistuse kavandi koos lisaga EAK juhatusel.

9 TÕENDAMISOTSUS

9.1 Kui hindamise tulemusena mittevastavusi ei leitud, teeb peaassessor reeglina EAK juhatusele soovitusel mõõtefirma erialase pädevuse tõendus määruse nr 85 nõuete suhtes kinnitada.

9.2 Juhul kui peaassessor ei saa soovitada kohest pädevuse tõendamist mittevastavuste esinemise tõttu, on soovitusel, et pädevustõenduse võib kinnitada pärast seda, kui EAK on saanud kindlad tõendid mittevastavuste kõrvaldamise kohta. Sõltuvalt mittevastavuse olemusest võib selle kõrvaldamises veenduda EAK-le esitatud asjakohaste dokumentidega tutvumise või vajadusel täiendava külastuse teel firmasse.

9.3 Parandusmeetmete rakendamise aeg peab olema määratletud. Üldjuhul ei tohi see ületada 3 kuud.

9.4 Kui mittevastavus esineb ainult ühel mõõte-/katsetüübil ning üldine süsteem toimib rahuldavalt, võib peaassessor soovitada tõendamist, jättes nõuetele mittevastava alalõigu mõõteulatusest välja. Peaassessor teavitab sellest ka klienti.

9.5 Kui mittevastavuste arv ja sisu tõendab, et mõõtefirma juhtimissüsteem ei funktsioneeriks täielikult, soovib peaassessor reeglina pädevustõendust mitte anda.

9.6 Arvestades peaassessori soovitusi ja kooskõlas hindamismaterjalidega, teeb EAK juhatuse liige otsuse (vt lisa 7) mõõtefirmale pädevustõenduse omistamise kohta määratletud katsete/mõõtmiste ulatuses. Otsuses määratakse mh ka mõõtefirma aastatuul hinnakategooria. Positiivse otsuse korral allkirjastatakse mõõtja pädevust tõendav tunnistus EAK juhatuse liikme poolt ning tunnistuse lisa (vt lisa 8) nii juhatuse liikme kui peaassessori poolt. Tunnistuse lisas tuuakse ära mõõtetevõime eest vastutavate isikute nimed ning katsed/mõõtmised, mida tehakse firma eraldi asetatud asukohtades. Pädevusulatus kirjelduses esitatakse iga mõõdetava suuruse osas mõõteulatuse *min* ja *max* piirid, meetodi ja meetodika identifitseering ning täpselt määratletud mõõtevõime (nt tagatud mõõtevõime, parim mõõtevõime).

9.7 Peaassessor viib lõpule pädevustõendustunnistuse ja selle lisa vormistamise ning korraldab nende saatmise taotlejale.

10 JÄRELEVALVE

10.1 Kehtiva pädevustõendusega mõõtefirmade perioodilist järelvalvet EAK poolt ei tehta. Kui mistahes asjaoludel ilmneb mõõtefirma tõendatud mittevastavus määruse nr 85 nõuetele, algatatakse EAK juhatuse poolt erakorraline hindamine, mis hõlmab eelkõige firma tegevuse tõendatult mittevastavaid aspekte. Erakorralise hindamise käigus kontrollitakse, kas mittevastavused on kõrvaldatud ning kas need pole kahjustanud mõõtefirma võimet viia jätkuvalt nõuetekohaselt läbi pädevusulatusse kuuluvaid mõõtmisi/katseid. Erakorralise hindamise tulemuste alusel võib EAK tühistada omistatud pädevustõenduse või piirata selle ulatust.

10.2 Pädevustõendust omav mõõtefirma on kohustatud viivituseeta informeerima EAK-d igast olulisest muudatusest firma toimimise, tegevusulatus, personali, oluliste seadmete ja omaniku osas. Kui hindamise käigus selgub, et mõõtefirma oma varasema pädevustõenduse (olemasolul) kehtivuse ajal ei teavitanud EAK-d olulistest muudatustest, käsitletakse seda mittevastavusena.

Lisa 1: mõõtja pädevuse hindamise/tõendamise avalduse vorm

Vorm AACo-2006

Leht 1(2)

**AVALDUS MÕÕTJA (FIRMA/LABORI) ERIALASE
PÄDEVUSE HINDAMISEKS JA TÕENDAMISEKS**

Käesolevaga esitame avalduse mõõtja (firma/labori) erialase pädevuse hindamiseks ja tõendamiseks vastavalt lisatud andmetele. Ühtlasi kinnitame, et tunneme nõudeid, millised esitatakse taotlevale mõõtjale ja nõustume esitatud tingimustega ning oleme valmis vastu võtma ekspertgruppi Eesti Akrediteerimiskeskusest (EAK) ja pärast hindamist ning tõendamist kuuluma EAK järelevalve alla.

(Firma/labori nimetus)

Juhataja

(Allkiri, kuupäev)

(Nimi)

Avaldusele on lisatud:

Märkused:

1. Avaldusele on vajalik lisada täidetud küsimustik (*vorm AAQ-2006*), juhtimis- või kvaliteedisüsteemi kirjeldus (kvaliteedikäsiraamat) koos asjakohaste lisadega ning taotletavasse pädevusulatusse kuuluvate mõõte/katse-metoodikate nimekiri.
2. Mõõtja erialase pädevuse hindamine ja tõendamine toimub majandus- ja kommunikatsiooniministri 05.10.2006 määruse nr 85 kohaselt.

A Üldandmed

Firma/labori nimetus: _____

Registrikood: _____

Juriidiline alluvus: _____

Aadress: _____

Telefon: _____

E-mail: _____

Mõõtmiste eest vastutav isik: _____

Juhtimissüsteemi eest vastutaja: _____

Firma/labori kontaktisik EAK-ga: _____

B Firma/labori juriidiline staatus

- Iseseisev juriidiline isik
- Era
- Munitsipaal
- Riiklik
- Muu
- Moodustab osa juriidilisest isikust

C Pädevusala

Pädevuse tõendust taotletakse järgmistele mõõtmistele (näidata õigusakt, mis sätestab mõõtmised, objekt, metoodika nimetus, mõõteulatus ja parim mõõtevõime ning mõõtmiste arv aastas; pikema loetelu korral võib lisada eraldi lehtedel):

Mõõtmise eest vastutav isik _____

(Allkiri, nimi, kuupäev)

Lisa 2: küsimustik pädevustõenduse taotlejale **(NB! S.o näidis. Mitte täita!)**

Vorm AAQ-2006

Leht 1(4)

KÜSIMUSTIK

Erialase pädevuse hindamine

Taotleja _____

Kuupäev _____

Küsimuse järel olevasse tekstikasti tuleb märkida viide majandus- ja kommunikatsiooniministri 05.10.2006 määruse nr 85 nõuete täitmist kirjeldavale dokumendile või selle alapunktile

I Haldusnõuded**Juriidiline identifitseerimine:**

Kas mõõtja on juriidiliselt identifitseeritav?

Mõõtja organisatsioon ja juhtimisstruktuur ning mõõtetgevusega seotud isikud:

Kas mõõtja organisatsioon on dokumenteeritud?

Kas mõõtja juhtimisstruktuur on dokumenteeritud?

Kas mõõtetgevusega seotud isikute koht organisatsioonis on dokumenteeritud?

Võimalikud huvikonfliktid:

Kas mõõtetgevusega seotud isikute määratlemisel on välditud võimalikke huvikonflikte?

Vastutav personal:

Kas on olemas mõõtetgevuse eest vastutav personal?

Kas on olemas kvaliteedisüsteemi eest vastutav personal?

Kas personali volitused, vastutus ja omavahelised suhted on dokumenteeritud?

Dokumentatsioon:

Kas on kehtestatud kord asjakohase dokumentatsiooni (tegevuspõhimõtted, protseduurid, tegevusjuhendid) väljaandmiseks ning muutmiseks?

Kas on kehtestatud kord dokumentatsiooni ajakohasena hoidmiseks?

Kas dokumentatsiooni edastamine personalile on fikseeritud?

Kas dokumentatsiooni rakendamist kontrollitakse?

Dokumentide kinnitatud eksemplarid:

Kas on kehtestatud kord asjakohaste dokumentide kättesaadavuse tagamiseks mõõtetevusega seotud töökohtadel?

Kas asjakohaste dokumentide olemasolu töökohtadel kontrollitakse?

Alltöövõtt:

Kas firma/labor kasutab alltöövõttu?

Kas alltöövõtja vastab määruse nr 85 nõuetele?

Kliendiga suhtlemine:

Kas on kehtestatud kord kliendiga koostööks, selgitamaks kliendi vajadusi ja võimaldamaks jälgida mõõtmisi?

Kas see kord tagab asjassepuutuvate isikute konfidentsiaalsuse?

Kaebuste käsitlemine:

Kas on kehtestatud kord kaebuste ja ettepanekute käsitlemiseks?

Kas kaebusi on registreeritud?

Parandus- ja tõkestusmeetmed:

Kas on kehtestatud kord nõuetele mittevastava mõõtetevuse käsitlemiseks?

Kas on kehtestatud kord parandusmeetmete rakendamiseks?

Kas on kehtestatud kord ennetavate meetmete rakendamiseks?

Kas on tuvastatud nõuetele mittevastav mõõtetevus?

Andmestiku kontrollimine:

Kas on kehtestatud kord mõõtetulemuste registreerimiseks ja vormistamiseks?

Kas on kehtestatud kord mõõtetulemuste ja tunnistuste säilitamiseks?

Kvaliteediaudit:

Kas on kehtestatud kord siseauditi läbiviimiseks?

Kas viiakse läbi mõõtetevuse sisemist kvaliteediauditit?

Kas auditi tulemused on dokumenteeritud?

Juhtkonna ülevaatus:

Kas on kehtestatud kord juhtkonna ülevaatuste läbiviimiseks?

Kas juhtkonna ülevaatusi (mõõtetgevuse osas) viiakse läbi?

Kas juhtkonna ülevaatused on dokumenteeritud?

II Tehnilised nõuded

Personal:

Kas on kehtestatud mõõtjate kvalifikatsiooninõuded?

Kas mõõtjad omavad mõõtmiseks vajalikku

kvalifikatsiooni?

Kas mõõtjad omavad mõõtmiseks vajalikku väljaõpet ja kogemusi?

Töökirjeldused:

Kas on koostatud töökirjeldused igale mõõtekohale?

Ruumid ja keskkonnatingimused:

Kas on kehtestatud nõuded ruumidele ja keskkonnatingimustele?

Kas on tagatud mõõtmiste sooritamiseks vajalikud ruumi- ja keskkonnatingimused?

Mõõtemetodid ja protseduurid:

Kas mõõtemetodid vastavad kliendi ja õigusaktide nõuetele?

Kas mõõtemetodid on standardsed?

Kas mittestandardised meetodid on valideeritud?

Mõõtemääramatus:

Kas on olemas protseduurid mõõtemääramatuse hindamiseks?

Kas mõõtemääramatust hinnatakse?

Mõõtevahendid ja abiseadmed:

Kas mõõtja on varustatud kõigi mõõtmise korrektseks

läbiviimiseks vajalike mõõtevahendite ja abiseadmetega?

Kas on olemas seadmete hooldus- ja käsitlusjuhised?

Jälgitavus ja kalibreerimine:

Kas kõik mõõtevahendid on jälgitavalt kalibreeritud enne kasutuselevõttu?

Kas on kehtestatud mõõtevahendite kalibreerimisprogramm?

Kas kõik mõõtevahendid on kalibreeritud programmi kohaselt?

Kas taatluskohustuslikud mõõtevahendid on taadeldud?

Proovivõtmine:

Kas mõõtja rakendab proovivõttu?

Kas on kehtestatud proovivõtu plaan ja protseduur?

Protseduurid mõõteobjektide käsitlemiseks ja identifitseerimiseks ning kliendi konfidentsiaalsuse tagamiseks:

Kas on kehtestatud kord mõõteobjekti käsitlemiseks?

Kas on kehtestatud kord mõõteobjekti identifitseerimiseks?

Kas on kehtestatud protseduur kliendi ja teiste asjassepuutuvate isikute konfidentsiaalsuse tagamiseks?

Mõõtmise kvaliteedi tagamine:

Kas on dokumenteeritud protseduurid mõõtmise kvaliteedi tagamiseks?

Kas neid protseduure rakendatakse?

Kas töetalonid on jälgitavalt kalibreeritud?

Kas on kehtestatud põhimõtted võrdlusmõõtmises osalemise ja nende tulemuste analüüsi kohta?

Kas igas mõõtevaldkonnas on osaletud tasemekatsetes ja/või võrdlusmõõtmistes?

Mõõtetulemuste dokumenteerimine:

Kas mõõtetulemused on dokumenteeritud vastavalt mõõtemetoodika juhistele?

Mõõtetulemused:

Kas dokumenteeritud mõõtetulemused sisaldavad kogu kliendi poolt ja õigusaktide kohaselt nõutavat informatsiooni?

Kas dokumenteeritud mõõtetulemused sisaldavad informatsiooni, mis on vajalik mõõtetulemuste interpreteerimisel?

Vastutav isik _____

Kuupäev _____

Lisa 3: hindamise detailaruanne

Vorm ADR011ep-2014

ARUANDELE KIRJUTADA SELGELT
VAID ÜKS MITTEVASTAVUS
MITTE ANDA KOLMANDALE OSAPOOLELE!

Visiidi kuupäev

ERIALASE PÄDEVUSE HINDAMISE DETAILARUANNE

Nr _____

FIRMA/LABORI NIMI HINNATUD ALA FIRMA/LABORI ESINDAJA PEAASSESSOR ASSESSOR Esmahindamine Kordushindamine Laiendus Järelevalve

Mittevastavuse lühikokkuvõte

.....

.....

Määrus nr 85 punkt, milles nõue on esitatud

Assessori allkiri Firma/labori esindaja allkiri

Mittevastavuse kõrvaldamise käik ja tähtajad:

1. mittevastavuse põhjuse ja ulatuse analüüs (kuni 5 tööpäeva);
2. korrigeerivate tegevuste plaani koostamine (kuni 5 tööpäeva);
3. tõendusmaterjalid tegevuste rakendamise kohta (kuni 20 tööpäeva).

Informatsioon mittevastavuse kõrvaldamise kohta esitatakse peaassessoriga kokkulepitud vormis.

Firma/labori esindaja allkiri

Peaassessori hinnang:

.....

.....

.....

Peaassessori allkiri ja kuupäev

Lisa 4: aruanne jälgitud mõõtmise/katse kohta Vorm AsWRCalep-2014
Lk 1(1)

Aruanne jälgitud mõõtmise/katse kohta	
Toimumise kuupäev(ad)	
Osalenud assessor	
Firma/labor	
Pädevuskriteeriumid	
Toimingu objekti identifitseering ja asukoht	
Mõõtmise/katse meetod	
Toimingu sooritanud isikud	

Toimingud		Kommentaariid /leiud
1 Firma-/laboripoolsed ettevalmistused		
1.1	Vaadati üle (vajadusel) asjakohased juhtimissüsteemi dokumendid, k.a. andmestud, märgised ja teave eelnevate kalibreerimise/katse/mõõtmise kohta	
1.2	Koostati adekvaatne toimingute plaan	
1.3	Toimingu sooritajad varustati vajalike töödokumentide ja vahenditega	
1.4	Firma/labori kvalifikatsioonandmestute vm informatsiooni alusel on sooritaja pädev eesmärkide saavutamiseks	
1.5	Määratleti toimingute standardid, meetodid ja juhendid ning ulatus. Vastavus kliendi avaldusele	
2. Mõõtmise/katse läbiviimine		
2.1	Sooritajate poolt võetud näidised (proovid) olid eesmärgi seisukohalt asjakohased ja piisava mahuga	
2.2	Sooritaja hindas adekvaatselt objekti sobivust toiminguks. Keskkonnatingimused	
2.3	Töendite kogumise meetodid (võrdluskatsed, dokumentide ja andmestute uurimine, jälgitavus jne) olid asjakohased	
2.4	Protseduuride järgimine. Mõõtemääramatus	
2.5	Toimingu leiud fikseeriti koos tõendusmaterjaliga jälgitavalt, korrektselt ja piisavas mahus. Säilitamine. Algandmed	
2.6	Tulemuste esitlemisviis tagas neist arusaamise ja tunnistamise. Kõiki leidude ja/või järelduste osas tekkinud lahkavamusi käsitleti ja (võimalusel) need lahendati	
3. Järeldused		
3.1	Mõõtmine/katsetamine toimus piisava põhjalikkusega	
3.2	Sooritaja hoiak ja oskused olid asjakohased	
3.3	Märkused & üldmulje :	

Märkus: Täiendavad märkused pöördel
Assessori allkiri:

 ja

 ei

Lisa 5: assessori aruanne

Vorm AR01ep-2014

ASSESSORI ARUANNE

erialase pädevuse hindamisel

Assessor _____

Kuupäev _____

Firma/labor _____

Firma/labori esindaja _____

 Esmahindamine
 Kordushindamine
 Laiendus
 Järelevalve

Hindamisala(d) _____

Leitud mittevastavused (kogus) : _____

Lühikommentaarid hinnatud ala kohta:

(muudatused juhtimissüsteemis, siseaudit, juhtkonna ülevaatus, personali kompetents, eelmise hindamise käigus tuvastatud mittevastavuste kõrvaldamise tõhususe hindamine, meetodikate/standardite nõuetele vastamine, tulemuste esitamine, viitamine erialasele pädevusele)

Assessori järeldus:

.....

.....

.....

Assessor _____

Tutvunud (firma/labori esindaja) _____

Lisa 6: hindamise kokkuvõtlik aruanne

Vorm ASR01ep-2014

Mitte anda kolmandale osapoolele!

**ERIALASE PÄDEVUSE HINDAMISE KOKKUVÕTLIK
ARUANNE**

Peaassessor _____

Assessor(id) _____

Kuupäev _____

Firma/labor _____

Firma/labori esindaja(d) _____

Esmahindamine Kordushindamine Laiendus Järelevalve

Hindamisala(d) _____

Leitud mittevastavused (kogus): _____

Lühikommentaariid leidude kohta:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Hindamisgrupi järeldus:

.....

.....

Märkus: Mittevastavused olid tuvastatud pistelise hindamise tagajärjel ning ei välista täiendavate mittevastavuste esinemise võimalust. Ükskõik millisel viisil täiendavate mittevastavuste ilmnmisel arvestatakse neid pädevusotsuse tegemisel.

Kommentaari põhineb assessorite aruandel:

Peaassessor _____

Tutvunud (firma/labori esindaja) _____

Peaassessori soovitus pärast korrigeerivate tegevuste rakendamist:

.....

.....

Peaassessor _____ Kuupäev _____

Lisa 7: mõõtja pädevustõenduse otsuse vorm

Leht 1(1)

EESTI AKREDITEERIMISKESKUS**OTSUS**

Tallinn

xx.xx.xxxx.a.

Kooskõlas hindamisgrupi aruandega xx.xx.xxxx.a. leiab Eesti Akrediteerimiskeskus, et (mõõtefirma juriidiline nimi ja vajadusel allüksuse nimi), (mõõtefirma juriidiline aadress) täidab MKM 5. oktoobri 2006.a. määruses nr 85 sätestatud erialase pädevuse nõudeid ja on võimeline nõutaval tasemel läbi viima mõõtmisi/katseid alltoodud ulatuses:

No	Objekt	Meetod/metoodika	Mõõteulatus	Mõõtevõime*
1	Esitatakse mõõte/katse-objekti või materjali andmed	Esitatakse meetodi lühikirjeldus ja metoodika identifitseering	Esitatakse tõendatud ja jälgitavusega tagatud mõõteulatus min ja max arvulised piirid	Esitatakse üheselt mõistetavad andmed mõõtevõime kohta

**(Antakse mõõtevõime selgitus, nt et mõõtevõime on väljendatud laiendmääramatusena U tõenäosustasemel 95 % normaaljaotuse järgi ning väljendab firma mõõtevõimet, mida ta võib mõõtmistel saavutada, kusjuures järgitud on mõõtemetoodika nõudeid ning mõõtevahendite kasutuseeskirju)*

(mõõtefirma nimi) aastatasu hinnakategooria on (1 või 2)

(allkiri)

(nimi)

EAK juhatuse liige

Lisa 8: mõõtja pädevustõenduse tunnistuse ja lisa vorm

Leht x(x)

EESTI AKREDITEERIMISKESKUS

LISA (mõõtefirma nimi) erialase pädevuse tõendamise tunnistusele Exxx

1. Erialane pädevus on tõendatud järgmises ulatuses:

No	Objekt	Meetod/metoodika	Mõõteulatus	Mõõtevõime*
1	Esitatakse mõõte/katse-objekti või materjali andmed	Esitatakse meetodi lühikirjeldus ja metoodika identifitseering	Esitatakse tõendatud ja jälgitavusega tagatud mõõteulatus min ja max arvulised piirid	Esitatakse üheselt mõistetavad andmed mõõtevõime kohta

**(Antakse mõõtevõime üheselt mõistetav selgitus, nt et mõõtevõime on väljendatud laiendmääramatusena U tõenäosustasemel 95 % normaaljaotuse järgi ning väljendab firma mõõtevõimet, mida ta võib mõõtmistel saavutada, kusjuures järgitud on mõõtemetoodika nõudeid ning mõõtevahendite kasutuseeskirju)*

2. Mõõteprotokolle allkirjastavad/autoriseerivad isikud:

3. Firma mõõtetevõimede aadressid:

4. Firma kohustub seoses pädevusulatusse kuuluvate mõõtmistega:

- teatama akrediteerimisasutusele kõigist erialase pädevuse suhtes olulistest muudatustest (organisatsiooni struktuur, juhtimine, personal, juhtimissüsteemi struktuur, olulised seadmed, alltöövõtjad, protseduurid, kaebused);
- järgima pidevalt mõõtja erialasele pädevusele esitatud nõudeid;
- põhjendatud kahtluse korral pädevuse nõuete jätkuva järgimise suhtes võimaldama EAK-l läbi viia järelevalvehindamist.

*(allkiri)**(nimi)*

Juhatuse liige

XX.XX.XXXX

*(allkiri)**(nimi)*

Peaassessor

EESTI AKREDITEERIMISKESKUS

TUNNISTUS

Eesti Akrediteerimiskeskus tõendab käesolevaga, et

(MÕÕTEFIRMA NIMI)

(mõõtefirma juriidiline aadress)

on hinnatud erialaselt pädevaks vastavalt
Majandus- ja Kommunikatsiooni ministri 05. oktoobri 2006.a.
määruse nr 85 nõuetele
(mõõteobjekti ja mõõteala lühikirjeldus) alal.

Erialase pädevuse ulatus on antud tunnistuse lisas, mis koosneb ..x lehest

Registreerimisnumber Exxx

Tõendus kehtib kuni xx.xx.xxxx.a.

xx.xx.xxxx.a.

KRISTIINA SAARNIIT

Juhatuseliige